

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

XXXIX. An reus laicus ad locum sacrum confugiens, ludici seculari
puniendus aliquando tradi possit, & qua ratione? Vbi etiam quid dicendum
de Episcopo, si extrahendi licentiam indebitè concedat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

fosse fatta istanza, ne darete aiso distinto a questa Sacra Congregatione, che pigliarà gl'ordini necessarij, e che saranno espedienti, e di giustizia.

Vide quæ lib. de Parlamentis, dub. 4. sect. 19. subsect. 35. & supra c. 14. dub. 4. sect. 2. dicebantur.

Cæterum incurrens dictam excommunicationem absolvendus non est, nisi restituerit reum loco sacro. Doctores, quos citat, & sequitur Farinac. de immunit. Eccles. num. 311. & Thesaur. loc. supra cit. & declarauit S. Congregatio immunitatis Ecclesiæ 11. Augusti 1638. Quæ eadem S. Congregatio declarauit in vna Neapolitana 20. Iunii 1630. & 16. Septembris 1625. quod ex praxi Curie Romanæ non absoluitur, saltem in foro exteriori, Iudex laicus, qui reum extrahet ab Ecclesia, & pœna capitis damnauerit. Et Congregatio super controuersis iurisdictionalibus declarauit 7. Septembris 1638. quod Breuia Pœnitentiariæ non suffragentur in foro exteriori, sed in foro conscientie, præuia tamen satisfactione in materia violationis libertatis, ac iurisdictionis Ecclesiasticæ.

DVBITATIO XXXIX.

An reus laicus ad locum sacrum confugiens, Iudici sæculari puniendus aliquando tradi possit, & debeat, & qua ratione? Vbi etiam quid dicendum de Episcopo, si extrahendi licentiam indebitè concedat?

SVM MARIVM.

- 1 Reus laicus confugiens ad locum sacrum potest etiam in casibus non exceptis tradi à Pralato Iudici sæculari, recepto tamen iuramento, vel fideiussione de securitate pœna corporalis, secus reo nolente, non obstante immunitatis cautione.
- 2 Immunitas rei consistit, ut non possit à loco sacro inuitus extrahi, & indicari.
- 3 Extractio quia in Constitutione Gregoriana explicite conceditur in casibus exceptis, implicite negatur in casibus non exceptis.
- 4 Immunitatis Privilegium primariò est concessum Ecclesiæ, secundariò autem videtur concessum etiam reo.
- 5 Debent Ecclesiastici, etiam Regulares, contra Ministros iustitiæ sæcularis reum defendere, ianuas claudendo, cum abscondendo, & etiam extrahendo ex manibus eorum, si opus fuerit, & censuras iuris contra eosdem intimando.
- 6 Non tamen debent defendere armis.
- 7 Quin, si faciant, pœnam irregularitatis incurrunt, casu quo mors, vel mutilatio inde alicui sequatur.
- 8 Possunt tamen Ecclesiæ Pastores, si necessitas exposculet, & sine scandalo fieri possit, uti ad id auxilio, & armis laicorum.
- 9 Debent semper reum defendere censuris.
- 10 Quapropter in casu, quo reus gaudet immunitate, si illum Curia sæculari tradant, vel extrahendi licentiam concedant, irregularitatem incurrunt, si inde extractio mors, vel mutilatio sequatur.
- 11 Etiam si id faciant cum protestatione impunitatis circa corpus illius.
- 12 Non tamen incurrunt irregularitatem, si solum non defendant, sed permittant eum extrahi.
- 13 Quamvis contrarium sentiant alij, si loquamur de Ecclesiasticis, qui defendere, & extrahi, non permittere tenebantur ex officio.
- 14 Episcopus indebitè concedens licentiam, in casibus

non exceptis, reum extrahendi ab Ecclesiæ, probabilius non incidit in censuras, & pœnas Bullæ Gregorianæ.

- 15 Multo magis non incidit dans licentiam extrahendi nomine proprio pro delictis ad forum Ecclesiasticum pertinentibus.
- 16 Quomodo sint recipiendi, & detinendi banniti, qui non commiserint delicta excepta.
- 17 Prælatus in casibus exceptis potest sine nota irregularitatis, & censura, quin & debet, Iudici sæculari reum puniendum tradere, si fuerit requisitus.
- 18 Non tenetur exigere cautionem, qua Iudex sæcularis promittat, illum non esse puniendum pœna sanguinis.
- 19 Tenetur tamen, non statim ac is captus fuerit, laice potestati tradere, sed nomine proprio in carcerem conicere, & detinere, donec ipse, vel ipsius deputatus cognouerit, an is crimen exceptum commiserit.
- 20 Et etiam si aliunde crimen exceptum reum commississe notorium sit.

Respondetur, & dico primò, si simus in casibus non exceptis (quamvis Silu. verb. Immunitas 3. num. 4. Alexander const. 145. n. 3. lib. 7. Correa in relect. de immunit. pari. 4. n. 10. Raphaël de la Torre tom. 2. in 2.2. quæst. 99. art. 3. disp. 7. grad. 8. Villalobos in summ. tom. 2. tract. 59. d. ff. 8. n. 3. Villagut. de exten. legum. cap. fin. n. 8. & seqq. Azor. 2. p. lib. 9. cap. 9. q. 10. Peregrin. de immunit. c. 12. n. 9. Cutellius de immunit. Ecclesiæ, lib. 1. q. 32. n. 24. & seqq. & q. 40. n. 4. & Suar. lib. 3. cap. 13. n. 4. censent, quod Prælatus possit & debeat eum Iudici sæculari puniendum tradere, quia sic videtur colligi ex cap. defuncti, 16. q. 4. & ibi Glossa, Archidiacono, & Turrecremata, obtentam tamen prius cautione de salute rei, quoad vitam, membra, & omnem pœnam corporalem, iuratoria, si non dubitatur de violatione iuramenti, si verò dubitetur, an Iudex seruaturus sit iuramentum, fideiussoria; sicut in simili colligitur ex c. transmissa, de resit. spoliat.) contrarium tamen dicendum esse in casu, quo reus nolit tradi, quamvis Iudex sæcularis quamlibet securitatem præstet de eius impunitate. Ratio est, quia immunitas, qua reus in dictis casibus gaudet, consistit, ut non possit inuitus à loco sacro extrahi, & indicari: ergo, &c. Quod saltem in terminis Constitutionis Gregor. XIV. dubium esse non debet, cum in illa solum in casibus exceptis extractio concedatur, & sic implicite, seu virtualiter in casibus non exceptis denegetur; maximè, quia in dicta Constitutione dicitur esse irritum, & inane, quod contrà actum fuerit: & ibi Pontifex omnes alias facultates abrogat, & cuncta ad vnam tantum formam reducit, & moderatur. Quapropter ne immunitas violetur in casibus non exceptis, concurrere debet consensus rei, & consensus Ecclesiæ; quia licet privilegium concessum sit Ecclesiæ; primariò tamen concessum est etiam reo, ita ut ab Ecclesiâ inuitus extrahi non possit. Vide Abb. in c. inter alia, de immunit. Eccles. Gambacurtam lib. 8. c. 11. & 12. n. 4. Bonac. tom. 2. disp. 3. q. 7. punct. 7. n. 3. & Farin. in append. de immunit. c. ult. n. 344. Vide quæ dicebantur supr. dub. 26. in fin. dub. 32. Vide etiam Suar. tom. 1. de relig. tract. 2. lib. 3. c. 8. Sanch. dub. 7. Thesaur. in prax. verb. Immunitas, c. 1. Rodrig. tom. 2. qq. reg. q. 50. art. 3. Sorb. in addition. ad compend. privileg. Mendicant. verb. Eccles. Fratrum, & Layman lib. 4. tract. 9. c. 3. qui subdunt, quod Ecclesiastici, etiam Regulares, debeant contra Ministros iustitiæ sæcularis extrahere volentes reum defendere ianuas claudendo, eum abscondendo, & si iam fuerit captus, eum abstrahendo ex eorum manibus, & eisdem censuras, ac pœnas contra violatores immunitatis Ecclesiasticæ in iure & Constitut. Gregor. XIV. impositas intimando, quamvis non debeant etiam eum defendere armis

armis (cum Ecclesia non sit defendenda more castrorum : & personis Ecclesiasticis id armis efficere sit prohibitum sine speciali dispensatione, quæ in casu nostro non conceditur, & regulariter necessaria non est, adeo quod si id armis efficiant, & mors, vel mutilatio alicuius sequatur, irregularitatem incurrant. 7 Theaur. *suprà* : possint tamen ad id interdum Ecclesiæ 8 pastores auxilio & armis laicorum uti, si sine scandalo id fieri potest, & gravis necessitas sic expostulat, quia licitum est vim vi repellere, servato moderamine inculpatæ tutelæ, & servatis regulis prudentiæ : Couarru. 2. 1. 4. c. 20. n. 18. Remig. de immunit. c. 12. Peregrin. c. 14. n. 11. Farinac. in *append. c. 32. 47. Suar. *suprà* n. 5. & Bonac. cit. §. 5. n. 1.) sed bene debeant defendere eum censuris, 9 si scilicet adsit Episcopus, vel alius superior qui illas inferre possit in sæculares, c. *mirror* 11. 7. 4. Sanch. cit. dub. 7. & Layman *suprà* n. 14. Quapropter si in casibus, in quibus reus gaudet immunitate Ecclesiæ, illum curiæ sæculari tradant, seu extrahendi licentiam concedant, irregularitatem contrahent, casu, quo inde reo 10 tradito mors, vel mutilatio sequatur, quia curiæ sæculari eum tradendo censetur ipsius morti, vel mutilationi cooperari. Rodrig. & Sorbus in *loc. *suprà* cit.**

Idque ex probabiliori sententia Doctorum, etiam si 11 tradant, præmissa cautione, & protestatione impunitatis circa corpus ipsius, quia talis protestatio est contraria facto, nec iura in tali casu excusant sic operantes, præmissa protestatione, præsertim cum grauer peccent. Doctores, quos citat, & sequitur Bonacin. de irregul. disp. 7. 9. 4. punct. 1. n. 19. & Theaur. *loc. *suprà* cit.* irregularitatem tamen non contrahent, si solum non defendant, sed permittant eum extrahi. Theaur. ibi. d. quamvis oppositum sentiat Bonacina quoad Præ- 12 latus, ex eo quod hi teneantur ex officio, & sic ex iustitia Ecclesiasticam immunitatem defendere. Sed quod simpliciter, & indistinctè dixi, est adhuc satis probabile, cum in dicto casu, etiam Prælati negativè solum se habeant, & possint non influant, quod posterius ad contrahendam irregularitatem iuxta Canones necessarium esse, suo loco probavi.

An autem, si in dictis casibus Episcopus indebitè concedat licentiam extrahendi reum, contrahat præter irregularitatem, etiam pœnas, & censuras Constitutionis Gregor. XIV.

14 Respondeo, videri dicendum ex iis, quæ dicebantur dub. 26. & 35. affirmatiuè, & ita tenent Farinacius, Palaus, & alij, quos citat, & sequitur Theaur. in *praxi*, part. 2. verb. Immunitas, cap. 1. Lezana eodem verb. num. 28. & Gambacurta *loc. *suprà* cit.* ex eo, quia in tali casu Episcopus violat immunitatem in Bulla præscriptam : licet alij satis probabiliter negent, ex eo, quod illæ latæ sint contra violentes immunitatem per extractionem, & consequenter non contra Episcopos concedentes licentiam extrahendi, cum pœnæ non sint ampliandæ, sed potius restringendæ. Accedit, quod satis probabiliter immunitas Ecclesiarum introducta est in ordine ad potestatem laicam, non item in ordine ad Ecclesiasticam, uti dicebam dub. 10. sect. 12.

At his non obstantibus est etiam probabile, quod docent Farinac, Palaus, Theaur. Lezana, & Gambacur. in *loc. *suprà* cit.* præsertim in opinione nostra, quam contra Sylvestrum, & alios *suprà* tradidimus, quod scilicet non possit Iudex Ecclesiasticus in casibus non exceptis, quacumque cautione de securitate pœnæ corporalis accepta, tradere reum Curiæ sæculari. 15 Vide, quæ dicebantur cit. dub. 26. & 35. Aduerte tamen, quod etiam satis, quin magis probabiliter ob rationes *suprà* dictas Episcopus non incurrat excommunicationem dando facultatem Curiæ sæculari reum ab Ecclesia suo nomine extrahendi pro delictis ad forum Ecclesiasticum pertinentibus, quamvis Decianus, Thom. Delbene, de Immunit. Eccl. Pars II.

& alij, quos citat Farinac. in *append. c. 2. n. 32.* contrà sentire videantur.

Aduerte secundò, quod licet banniti, qui non com- 16 miserint delicta excepta in Constitutione Gregorij XIV. gaudere possint immunitate Ecclesiæ, nihilominus circa eorum receptionem, detentionem, & traditionem seruanda sint, quæ ex præscripto S. Congregationis Concilij in literis ad Episcopos, & Nuncios mitti consuetis dixi dub. 11. sect. 6. in fine.

Dico secundò, si sumus in casibus exceptis, Prælati potest sine nota irregularitatis, & censuræ, quin & de- 17 bet, reum Iudici sæculari puniendum tradere, si fuerit requisitus, quia cum tunc immunitas reo non prodest, non est, cur is detineri possit, & non tradi. Atque ita habetur in dicta Constitutione Gregorij XIV. in qua Prælati, & Superioribus Ecclesiarum districtè præcipitur, quod sic delinquentem Curia sæculari, quando à Iudice sæculari requisiti fuerint, consignent; ubi autem habemus Pontificiam Constitutionem, non est cur ulterius inuestigemus rationem. Vide Farinac. Dec. Bonac. 9. 7. punct. 7. n. 1. Suar. & alios.

Ex his sequitur, quod Episcopus (antequam delin- 18 quentem, qui ob aliquod delictum immunitatis priuilegium amisit, Curia sæculari tradat) non teneatur exigere cautionem, qua Iudex sæcularis promittat delinquentem pœna sanguinis non esse puniendum; quia Gregorius in sua Constitutione id non requirit, sed absolute præcepit reum in tali casu tradi. Decian. lib. 6. c. 29. n. 6. Peregrin. cap. 16. n. 21. Farinac. de *carcerib.* 9. 28. n. 77. qui rectè subdunt, hanc cautionem fore superfluum, & inanem; quia Curia sæcularis eam non seruaret propter criminis atrocitatem.

Tenetur tamen Episcopus delinquentem non sta- 19 tim, ac captus fuerit, laicæ potestati tradere, sed nomine proprio in carcerem conicere, & detinere, donec ipse, vel ipsius deputatus cognouerit, an ille delictum immunitate non gaudens commiserit, ut patet ex Gregoriana, ibi: *Quodque delinquentes laici prædicti postquam ut præfertur, ab Ecclesiis, locisque sacris extracti, & capti fuerint, ad carceres Curia Ecclesiastica reponi, & inibi sub tuto, & firmo carcere, ac opportuna custodia, data illis, si opus fuerit, per Curiam sæcularem, detineri, nec tradi possint, nisi cognito prius per Episcopum, seu ab eius deputato, an ipsi verè crimina superius expressa commiserint, tuncque demum de mandato Episcopi per Iudicem Ecclesiasticum Curia sæculari, quacumque appellatione postposita, consignentur.* Vide Farinac. in *append. cap. 22. n. 367. & seqq. & Marius Italiam lib. 1. c. 5. §. 14. n. 7.*

Ex quo patet, delinquentem non esse tradendum 20 Curia sæculari, donec Episcopo constiterit de perpetrato delicto excepto, etiam si aliquin tale delictum notorium sit, uti dicam *infra* dub. seq. sect. 2. num. 3. & seqq.

DUBITATIO XL.

Quonam modo reus in casibus exceptis Curia sæculari tradi debeat?

SECTIO I.

Dubitationis Resolutio.

SUMMARIUM.

1 Reus (*seclusa Constitutione Gregoriana*) tradi debet à Prælato Ecclesiastico Iudici laico, accepta cautione de non puniendo illo corporaliter.

K 3 2 Index